

ИЗВЕШТАЈ

о резултатима спроведених јавних консултација о Нацрту текста јавног конкурса за избор пружалаца услуга универзалног сервиса у области електронских комуникација

На основу чл. 36. и 37. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС”, број 35/23, у даљем тексту: Закон), Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Регулатор), објављује Извештај о резултатима спроведених јавних консултација о Нацрту текста јавног конкурса са конкурсном документацијом за избор пружалаца услуга универзалног сервиса у области електронских комуникација.

Регулатор је 4. фебруара објавио Нацрт текста јавног конкурса са конкурсном документацијом за избор пружалаца услуга универзалног сервиса у области електронских комуникација (у даљем тексту: Нацрт текста јавног конкурса) у складу са чл. 36. и 37. Закона и одредио рок за спровођење јавних консултација до 6. марта 2026. године. На захтев привредних субјеката, иницијално дати рок за достављање мишљења продужен је до 31. марта 2026. године.

Нацрт текста јавног конкурса објављен је на званичној веб презентацији Регулатора (<https://www.ratel.rs/cyr/blog-posts-view-all/obavestenje-o-nameri-raspisivanja-javnog-konkursa-za-izbor-pruzalaca-usluga-univerzalnog-servisa-u-oblasti-elektronskix-komunikacija>), као и на порталу Е-консултације, а сва заинтересована лица била су у могућности да своја мишљења о предмету јавне консултације доставе у писаном или електронском облику.

Током спроведених јавних консултација, Регулатору су доставили мишљења Предузеће за телекомуникације Телеком Србија а.д. Београд (у даљем тексту: Телеком Србија а.д.) и YETTEL d.o.o. Beograd-Novi Beograd (у даљем тексту: Yettel d.o.o.).

У наставку, Регулатор даје одговоре на достављена мишљења.

1. МИШЉЕЊЕ/ПРЕДЛОГ/ПРИМЕДБА/КОМЕНТАР ТЕЛЕКОМ СРБИЈА а.д.:

1. „Оператори који нису одређени за пружаоце услуга универзалног сервиса не могу да траже приступ мрежи пружаоцу услуга универзалног сервиса на том подручју током трајања обавезе од 5 година, као и након тог периода.

Код универзалног сервиса циљ је да се обезбеди минимални скуп услуга (телефонија, приступ интернету одређеног квалитета) свим грађанима, укључујући и рурална или комерцијално неатрактивна подручја.

Универзални сервис је обавеза државе и пружаоца услуге/обвезника универзалног сервиса да обезбеде доступност услуге, а не комерцијална понуда.

Ако би се инфраструктура универзалног сервиса морала делити, то би обесхрабрило привредне субјекте да улажу у таква подручја, јер би одмах морали да омогуће конкуренцији коришћење мреже без обзира на трошкове.

Дељење мреже има смисла на тржиштима где постоји комерцијална конкуренција и где регулатор жели да спречи монопол. У универзалном сервису, међутим, ради се о обезбеђивању основног пакета услуга.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се не прихвата.

У складу са одредбама чл. 55. и 58. Закона, сваки оператор има право да захтева заједничко коришћење и приступ елементима мреже и припадајућим средствима другог оператора. При томе, обезбеђивање доступности, односно изградња неопходне инфраструктуре је обавеза привредног субјекта који је актом Регулатора одређен за пружање услуга универзалног сервиса. Трошкови изградње инфраструктуре који се утврде као прекомерни, надокнађују се из прихода других привредних субјеката у складу са одредбама подзаконских аката у овој области.

2. „Обавезе оператора са ЗТС не примењују се на услугу универзалног сервиса. Привредни субјекти са ЗТС имају посебне обавезе у погледу приступа и регулације цена. Када је реч о универзалном сервису, обавезе се односе на доступност основних услуга свим корисницима, без обзира на комерцијалну исплативост па је стога основни циљ доступност услуга а не обезбеђивање конкуренције и спречавање монополског положаја. Привредни субјекат са ЗТС обавезан је да допусти приступ мрежи коју је изградио или гради у оквиру својих пословних планова. Код универзалног сервиса привредни субјекат је обавезан да омогући приступ крајњим корисницима независно од својих пословних планова.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се не прихвата.

Према члану 68. став 1. Закона, привредни субјект има значајну тржишну снагу на релевантном тржишту, ако сам или заједно са другим привредним субјектима има доминантан положај, односно положај који му омогућава да се у значајној мери понаша независно од конкурената, својих корисника и, коначно, потрошача. Након спроведеног поступка анализе тржишта, одређују се обавезе привредних субјеката са значајном тржишном снагом које су усмерене на отклањање установљених постојећих и потенцијалних препрека развоју конкуренције. Имајући у виду различиту сврху и циљеве ових обавеза са једне стране и обавеза пружања услуга универзалног сервиса са друге стране, оне се не могу међусобно искључивати. Регулатор свакако приликом спровођења анализе тржишта, узима у обзир друге прописане регулаторне мере које утичу на релевантно тржиште, док приликом утврђивања износа прекомерних нето трошкова пружања услуга универзалног сервиса узима у обзир друге обавезе утврђене пружаоцу услуга (нпр. регулаторне обавезе уколико је пружалац услуга истовремено привредни субјект са значајном тржишном снагом).

3. „Неопходно усагласити рокове са периодом на који се пружалац услуге обавезује (исплативост у периоду од 5 година).

Регулатор пружаоце услуге универзалног сервиса одређује на период од 5 година. Период повраћаја инвестиције може да буде дужи посебно узимајући у обзир чињеницу да крајњи

корисник коме је пружена услуга може да раскине уговор односно да друге објективне околности могу да утичу на престанак уговорног односа. Такође, треба узети у обзир и регулаторну одредбу која прописује да уколико су трошкови реализације прикључка нижи од износа који се добија дисконтовањем очекиваних новчаних токова пружаоца услуга од пружања услуга универзалног сервиса повезаним крајњим корисницима у периоду отплате од десет година, такви трошкови не могу бити предмет надокнаде.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се не прихвата.

Предметни рокови су утврђени у подзаконским актима којима је уређена област универзалног сервиса и нису предмет текста јавног конкурса. Гранична вредност за разуман захтев (трошкови реализације прикључка нижи или једнаки износу дисконтованих очекиваних новчаних токова пружаоца услуга од пружања услуга универзалног сервиса повезаним крајњим корисницима у периоду отплате од 20 година) и гранична вредност за надокнаду прекомерних трошкова (трошкови реализације прикључка нижи од износа који се добија дисконтовањем очекиваних новчаних токова пружаоца услуга од пружања услуга универзалног сервиса повезаним крајњим корисницима у периоду отплате од 10 година) су прописане Правилником о начину документовања прекомерних трошкова и мерилима за остваривање права на надокнаду прекомерних трошкова за пружање услуга универзалног сервиса („Службени гласник РС”, број 98/24, у даљем тексту: Правилник о надокнади прекомерних трошкова). У складу са чл. 36. и 37. Закона, Регулатор је спровео јавне консултације о нацрту предметног правилника у периоду од 2. септембра до 2. октобра 2024. године, како би све заинтересоване стране биле благовремено и правилно информисане о предложеним решењима, чиме би се омогућило да дају свој допринос даљем унапређењу предложених решења. У том тренутку је било познато да се пружаоци услуга одређују на период од пет година, што је прописано раније усвојеним Правилником о начину одређивања обавезе пружања услуга универзалног сервиса, нивоу детаљности и начину објављивања података о понуди услуга универзалног сервиса („Службени гласник РС”, број 61/24, даљем тексту: Правилник о начину одређивања обавезе пружања услуга универзалног сервиса). Ипак, Регулатор је током јавних консултација примио коментаре само једног привредног субјекта, од којих се ниједан није односио на граничне вредности, те је закључио да у овом делу нема примедби на предложена решења.

4. „Поступак одређивања пружаоца услуга универзалног сервиса спровести након завршеног Пројекта изградње широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним неразвијеним подручјима Републике Србије.

Пројекат се остварује кроз заједничку сарадњу Министарства информисања и телекомуникација и привредних субјеката. Овај пројекат представља инструмент јавне политике, у оквиру кога се у 2. фази реализације, која траје од августа 2025. године до јесени 2027. године планира. планира укључивање 93 општине (470 насеља), изградња 3282 километара оптичке инфраструктуре као и повезивање 70445 домаћинстава.

Наглашавамо, да је наш предлог у потпуности усклађен са чланом 1. – Предмет конкурсне документације, имајући у виду да ће се тек по завршетку овог пројекта моћи поуздано

утврдити да ли је пружање услуге могуће под уобичајеним комерцијалним условима или ће бити неопходно применити друге инструменте јавне политике.

На овај начин обезбеђује се јасна разграниченост надлежности и спречава потенцијално преклапање или колизија обавеза које проистичу из реализације овог пројекта са обавезама пружалаца услуга универзалног сервиса. Овакво решење доприноси транспарентности, правној сигурности и ефикаснијем спровођењу како инфраструктурних, тако и регулаторних мера у области електронских комуникација. “

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се не прихвата.

Регулатор је у члану 3. став 1. Правилника о надокнади прекомерних трошкова предвидео да се код провере разумности захтева испитује и могућност реализације прикључка инструментима јавне политике.

5. „У уводном делу Конкурсне документације предлагемо да се прецизира шта одређује корисника који може да буде корисник услуга универзалног сервиса. Да ли је критеријум немогућност реализације на комерцијалној основи? Критеријуми да ли ће корисник бити реализован на комерцијалној основи разликују се код оператора. У зависности од доступних мрежа/услуга, исти корисник може код једног оператора бити реализован на комерцијалној основи, а код другог не, при чему први оператор уопште не мора имати статистички „већу“ покривеност у округу или насељу од другог. Сходно наведеном потребно је извршити прецизирање.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се не прихвата.

У складу са чланом 3. став 1. Правилника о надокнади прекомерних трошкова, разуман захтев је захтев за реализацију прикључка уколико се доступност услуга универзалног сервиса не може омогућити на уобичајен комерцијални начин. Уколико било који привредни субјект, који пружа услуге обухваћене универзалним сервисом, може да реализује услуге конкретном кориснику на комерцијалној основи, захтев тог корисника се не сматра разумним.

6. „У Конкурсној документацији као и у чл. 60. Закона о електронским комуникацијама као и чл. 4. Правилника о универзалном сервису у области електронских комуникација прописано је да се наведене услуге пружају на технолошки неутралној основи. У складу са наведеним, молимо да се прецизира да ли се пружање услуга универзалног сервиса путем јавних мобилних мрежа (коришћењем CLL/FWA технологије), на фиксној локацији, сматра пружањем услуге на технолошки неутралној основи узимајући у обзир да исто произилази из следећих општих/појединачних аката:

- одредбе Правилника о општим условима за обављање делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења, према којима се јавна говорна комуникациона услуга на фиксној локацији може пружати преко мреже која се састоји од једне или више фиксних кабловских и/или бежичних мрежа за приступ;

- одредбама Правилника о параметрима квалитета услуга, који дефинише и параметре квалитета за говорну комуникациону услугу у мобилним мрежама које се пружају на фиксној локацији;
- као и постојећим Решењима Регулатора о условима пружања електронских комуникационих услуга на фиксној локацији путем јавних мобилних мрежа коришћењем CLL технологије (Fixed Wireless Access – FWA).

Такође, назначено је да се услуга универзалног сервиса пружа на начин да социјално угрожени потрошачи и особе са инвалидитетом нису спречени да користе те услуге, па молимо за појашњење на шта сте конкретно мислили, с обзиром да се услуга пружа свима на исти начин а нема нигде објављен технички стандард и листа опреме која је прилагођена одређеним категоријама, па је нејасно на који начин пружалац услуге треба да прилагоди универзални сервис. Такође треба рачунати на анализу и техничку могућност прилагођавања у погледу рокова.“

Одговор Регулатора:

Услуге се пружају на технолошки неутралној основи, уз коришћење географске нумерације, што подразумева и пружање електронских комуникационих услуга на фиксној локацији коришћењем фиксних и мобилних мрежа (нпр. CLL технологије/Fixed Wireless Access – FWA). Напомињемо да квалитет услуга мора бити у складу са параметрима квалитета прописаним Правилником о параметрима квалитета јавно доступних електронских комуникационих услуга („Службени гласник РС“, бр. 82/24), у даљем тексту: Правилник о параметрима квалитета.

За социјално угрожене потрошаче примењују се посебне мере предвиђене ставом 3. члана 7. Правилника о универзалном сервису у области електронских комуникација („Службени гласник РС“ број 59/24), у даљем тексту: Правилник о универзалном сервису.

У вези са обезбеђивањем једнаких могућности у коришћењу услуга електронских комуникација особама са инвалидитетом, Регулатор је у складу са усаглашеним захтевима удружења особа са инвалидитетом и могућностима оператора, прихватио предлог да се измени Правилник о обезбеђивању доступности одређених електронских комуникационих услуга и одговарајуће терминалне опреме крајњим корисницима са инвалидитетом („Службени гласник РС“, број 20/25). Правилник о изменама и допунама Правилника о обезбеђивању доступности одређених електронских комуникационих услуга и одговарајуће терминалне опреме крајњим корисницима са инвалидитетом („Сл. гласник РС“, бр. 47/26), којим је утврђена листа опреме која је прилагођена одређеним категоријама особа са инвалидитетом ступио је на снагу 29. маја 2026. године.

7. „Тачка 3) став 5 - Начин и место подношења пријаве и потребне документације.

У тачки 3), став 5, у делу који се односи на рок за постављање питања („до хх.хх.2025. године“) примећујемо да је наведена година грешком унесена, будући да не одговара стварном року трајања конкурса. Потребно је да се година усклади са датумом објаве конкурса а то је 2026. година.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се прихвата.

Извршене су одговарајуће измене у тексту Јавног конкурса.

8. „Начин надокнаде прекомерних нето трошкова за пружање услуга универзалног сервиса.

У наведеном делу дефинисан је начин надокнаде прекомерних нето трошкова. С тим у вези, молимо да се разјасни могућност и начин надокнаде прекомерних нето трошкова у вези са пројектом јавне политике који се односи на изградњу широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним и неразвијеним подручјима Републике Србије. Наиме у складу са наведеним пројектом одређени привредни субјекти и Министарство информисања и телекомуникација закључили су Уговор о заједничкој изградњи широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним и неразвијеним подручјима Републике Србије. У наведеном уговору предвиђа се обавеза привредних субјеката да обезбеди приступ изграђеној мрежи за најмање 95% домаћинстава у обухваћеним насељима.

У пракси се појављују захтеви корисника из преосталих 5% домаћинстава која нису обухваћена уговорном обавезом покривености. Њихово укључивање у мрежу захтева додатне инфраструктурне инвестиције које представљају прекомерни трошак, будући да превазилазе дефинисане обавезе привредних субјеката у наведеном уговору.

Сматрамо да је од суштинског значаја да се јасно утврди право на надокнаду ових трошкова, како би се обезбедила дугорочна одрживост пројекта и успоставила равнотежа између уговорних обавеза привредних субјеката и стварних потреба крајњих корисника.

Стога молимо да Регулатор заузме став о праву на накнаду прекомерних трошкова у оваквим ситуацијама.“

Одговор Регулатора:

Сходно члану 3. став 1. Правилника о надокнади прекомерних трошкова, један од критеријума разумног захтева је да се доступност услуга универзалног сервиса не може омогућити на уобичајен комерцијални начин или путем других инструмената јавне политике у року од 18 месеци од дана подношења захтева. Према томе, обавезе привредних субјеката које проистичу из уговора о изградњи широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним и неразвијеним подручјима Републике Србије нису предмет универзалног сервиса и ови трошкови не могу бити предмет надокнаде. Уколико захтеви корисника који нису обухваћени уговорним обавезама између привредних субјеката и Министарства информисања и телекомуникација испуњавају услов разумног захтева у смислу Правилника о надокнади прекомерних трошкова, што укључује и немогућност реализације захтева на комерцијалној основи, привредни субјект је дужан да такав захтев реализује и има право да поднесе захтев за надокнаду ових трошкова.

9. „Такође, у делу 7. улажемо коментар и на следећи текст: “Приликом утврђивања прекомерних нето трошкова који се пружаоцу услуга надокнађују, Регулатор, узима у обзир понуђени рок за реализацију услуге универзалног сервиса на подручју округа и за сваки започети месец прекорачења, одбиће 3% од верификованог трошка по прикључку“.

Сматрамо да наведени текст треба да се брише, будући да таква изузећа нису прописана у законским/подзаконским актима који су релевантни за ову материју као и да Конкурсна документација треба да буде усклађена са истим.

У Правилнику о начину документовања прекомерних трошкова и мерилима за остваривање права на надокнаду прекомерних трошкова за пружање услуга универзалног сервиса, у коме су детаљно прописана мерила везана за остваривање права на накнаду прекомерних нето трошкова није предвиђена могућност да регулатор, узимајући у обзир понуђени рок за реализацију услуге универзалног сервиса на подручју округа за сваки започети месец прекорачења, одбија одређени проценат од верификованог трошка по прикључку.

С тим у вези напомињемо као праксу из региона, у Црној Гори је у току поступак избора пружаоца универзалног сервиса и у њиховој конкурсној документацији (ни у релевантним актима) нису предвиђени напред наведени пенали за прекорачење рока у реализацији услуге.

Алтернативно, предлажемо смањење процента који се одбија од верификованих трошкова по прикључку са 3% на 1% као и прецизирање у којим ситуацијама се неће вршити одбијање и то на следећи начин ...“ не врши се одбијање за прекорачење понуђеног рока за реализацију универзалног сервиса ако је оно последица више силе, односно околности које нису могле бити предвиђене, спречене или отклоњене, које зависе од трећих страна (између осталог сагласности, дозволе и други административни акти надлежних државних органа) а на које пружалац услуге универзалног сервиса није могао да утиче.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се делимично прихвата.

Приликом утврђивања прекомерних нето трошкова који се пружаоцу услуга надокнађују, Регулатор, узима у обзир понуђени рок за реализацију услуге универзалног сервиса на подручју округа и за сваки започети месец прекорачења, одбиће 1% од нето трошкова по прикључку који се утврђују решењем Регулатора и надокнађују пружаоцу услуга.

Напомињемо да у складу са чланом 12. став 2. Правилника о надокнади прекомерних трошкова, при утврђивању износа прекомерних нето трошкова који ће бити надокнађени пружаоцу услуга, Регулатор узима у обзир и све достављене информације и документацију коју пружалац услуга сматра релевантном за одлучивање Регулатора, а чија достава није прописана овим правилником. Уколико пружалац услуга докаже да је кашњење у реализацији последица околности које нису могле бити предвиђене, спречене или отклоњене, а на које пружалац услуге универзалног сервиса није могао да утиче, неће се вршити одбијање у наведеном процентном износу.

10. „Садржај понуде Тачка 4. подтачка 3 (3).

У наведеном делу предвиђено је да садржај понуде обухвата и „(3) план технолошког унапређења и проширења мрежа који ће утицати на побољшање могућности и квалитета пружања услуга универзалног сервиса за период од наредне три године.“

С тим у вези предлажемо да се изврши редефинисања наведеног текста у делу који се односи на временски период који обухвата план технолошког унапређења и проширења мреже односно да исти буде пројектован на временски период од једне године уместо предложене три године.

Наведен захтев Конкурсне документације није применљив у пракси. Наиме, привредни субјекти имају оквирне планове на основу којих се планира буџет али су исти често

подложни изменама и исти се пројектују на годишњем нивоу. Сходно наведеном, потребно је предвидети да план технолошког унапређења и проширења мрежа који ће утицати на побољшање могућности и квалитета пружања услуга универзалног сервиса буде пројектован за краћи, напред предложени временски период.

У члану 61. Закона о електронским комуникацијама прописано је да се обавеза пружања услуга универзалног сервиса одређује на основу резултата географског прегледа распрострањености широкопојасних мрежа.

С тим у вези, напомињемо да се и у BEREC-овим смерницама - Guidelines Geographical surveys of network deployments (које се могу индиректно применити и на ову ситуацију узимајући у обзир чињеницу да се и за израду географских прегледа распрострањености широкопојасних мрежа достављају планови), а где се наводи да се планови могу променити током времена, непредвиђених догађаја или као резултат промене у стратегији инвеститора. Због тога су дугорочније прогнозе неизвесније него прогнозе за краћи временски период.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се прихвата.

Извршене су одговарајуће измене у тексту Јавног конкурса.

11. „У складу са наведеним делом Конкурсне документације, подносилац понуде је у обавези да достави и попуст који пружалац услуга универзалног сервиса даје на признати трошак универзалног сервиса.

Сходно наведеном, потребно је прецизирати да ли подносилац понуде може у Обрасцу 2.- Елементи понуде да наведе да даје 0% попуст. Давање попушта требало би да буде дискреционо право подносиоца понуде. Наведено је неопходно и код чињенице да се средства за надокнаду прекомерних нето трошкова обезбеђују из средстава која обвезници универзалног сервиса плаћају на име финансирања прекомерних нето трошкова универзалног сервиса а не из јавних средстава. Највећи проценат у тај фонд уплаћују привредни субјекат-обвезник који има највиши приход од обављања делатности што је инкамбент оператор који је уједно највероватније и обвезник пружања услуге универзалног сервиса. Такође, напомињемо да се наведена могућност попушта не наводи у подзаконским актима.

Надаље, потребно је дефинисати појам признати трошак универзалног сервиса с обзиром на то да се исти не појављује у релевантним подзаконским актима из ове области. Претпостављамо да се мисли на прекомерне нето трошкове који се на основу одлуке Регулатора надокнађују пружаоцу услуге али је битно ускладити терминологију у смислу наведеног.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се прихвата.

Подносилац понуде се може одредити да не одобри попуст, односно да у делу Обрасца 2. Елементи понуде који се односи на попуст, унесе 0%. Признати трошак универзалног сервиса се односи на прекомерне нето трошкове који се утврђују решењем Регулатора и

надокнађују пружаоцу услуга. У Обрасцу 2. Елементи понуде ће термин „признати трошак“ бити замењен.

12. „Тачка 4. подтачка 4. (5. и 6.)

У наведеном делу текста Конкурсне документације предвиђено је достављање цена које се односе на широкопојасни приступ интернету и приступ говорној комуникационој услузи с тим да цена обухвата неограничену количину података за услугу приступа интернету и неограничени број минута за јавну говорну услугу у националном саобраћају.

Из изнете формулације нејасно је да ли се неограничени број минута за јавну говорну услугу у националном саобраћају односи на саобраћај унутар сопствене мреже даваоца услуге или обухвата и саобраћај према фиксним мрежама других оператера, као и да ли обухвата и саобраћај према мобилним мрежама.

Надаље, наглашавамо, да је у Закону и релевантним подзаконским актима пружалац услуге само обавезан да обезбеди широкопојасни приступ интернету који подразумева проток података који у долазном смеру није мањи од 10 Мбит/с и у одлазном смеру није мањи од 1 Мбит/с и приступ говорној комуникационој услузи, укључујући бесплатно упућивање позива службама за хитне интервенције.

Узимајући у обзир наведено, указујемо да не постоји правни основ да се пружаоцу услуге универзалног сервиса наметне обавеза пружања неограничене количине података за услугу приступа интернету и неограничени број минута за јавну говорну услугу у националном саобраћају. Сходно наведеном, предлажемо брисање предметне обавезе.

Алтернативно, уколико РАТЕЛ не прихвати предлог предлажемо следећу измену на начин да количина саобраћаја/не буде неограничена већ да буде дефинисана на следећи начин:“с тим да цена обухвата количину података за услугу приступа интернету од минимум _____ (нпр. 100 GB) а за јавну говорну услугу минимум _____ (нпр. 150) минута према фиксним мрежама у националном саобраћају. ..“ при чему предлажемо да Регулатор утврди наведене минималне количине/минуте.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се делимично прихвата.

Цена месечне претплате треба да обухвати количину података од најмање 100 GB за услугу приступа интернету и 150 минута за јавну говорну услугу у националном саобраћају, при чему минути остварени према хитним службама нису обухваћени овим лимитом.

13. „Тачка 4. Рокови за реализацију услуге универзалног сервиса на нивоу округа предвиђени су као обавезни елемент понуде у оквиру јавног конкурса, а узимају се у обзир и приликом вредновања понуда. Међутим, имајући у виду да наведени рокови не могу бити једнаки за цео округ, с обзиром на различите техничке и инфраструктурне могућности прикључења у појединим деловима округа, сматрамо да овакав услов није примерен.

Из тог разлога, предлажемо да се критеријум који се односи на рокове реализације брише из поступка вредновања понуда, јер не обезбеђује реалну и равноправну основу за оцењивање понуђача. Тиме би се омогућило да се вредновање заснива на објективним и

мерљивим параметрима, док би рокови остали део уговорне обавезе, прилагођени конкретним условима на терену.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се не прихвата.

Регулатор сматра да рокови за реализацију представљају важан фактор за одлучивање приликом избора пружаоца услуга. С обзиром да прекорачење рокова наведених у понуди има за последицу умањење износа прекомерних нето трошкова који су предмет надокнаде, напомињемо да у понуди треба да буду објективно постављени рокови за реализацију услуга, али не дужи од 18 месеци.

14. Тачка 6. - Вредновање понуда

У Правилнику о начину одређивања обавеза пружања услуга универзалног сервиса, нивоу детаљности и начину објављивања података о понуди услуга универзалног сервиса у члану 5. предвиђено је да се инкамбент оператор одређује и у случајевима када се пријави један субјект за одређене територије или више субјеката, док Конкурсна документација то предвиђа само ако се нико не пријави или пријављени не испуњавају услове.

Предлог решења: Прецизирати да се инкамбент оператор може одредити и у случајевима када се пријави један субјект за одређене територије или више субјеката који испуњавају услове, у складу са Правилником.

Надаље, неопходно је напред наведеној тачки Конкурсне документације прецизирати и ситуацију када се на јавни конкурс не пријави ниједан привредни субјект. У том случају потребно је предвидети на који начин ће се одредити обавезе пружаоца услуге универзалног сервиса као што су: месечна претплата, попусти, као и остали елементи из поглавља 4, тачка 4) Конкурсне документације који се односе на инкамбент привредни субјект. Ово је важно имајући у виду да релевантни законски и подзаконски акти не регулишу начин утврђивања обавеза инкамбенту у таквим околностима.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се не прихвата.

Чланом 5. став 4. Правилника о начину одређивања обавеза пружања услуга универзалног сервиса, прописано је да се инкамбент оператор одређује ако нема понуда или понуде не испуњавају услове. То правило важи за сваки округ.

У случају да се на јавни конкурс не пријави ниједан привредни субјект или уколико привредни субјекти који су се пријавили не испуњавају све услове јавног конкурса, Регулатор ће актом којим одређује инкамбента за пружаоца услуга универзалног сервиса одредити начин на који ће бити дефинисани елементи из поглавља 4, тачка 4) текста Јавног конкурса.

15. „Тачка 7) став 6. У наведеном делу Конкурсне документације предвиђено је да „Подносилац понуде је дужан да достави опис одабраног техничког решења за реализацију

захтева са аргументацијом која показује да је наведено техничко решење најоптималније, како би имао право на надокнаду прекомерних трошкова.“

С тим у вези, потребно је прецизирати да ли се наведено односи само на технологије којима располаже пружалац услуга на датој територији и које је навео у пријави.

У истој тачки потребно је предвидети да Регулатор приликом одлучивања о прекомерним нето трошковима узима у обзир и трошак за стопу задржавања корисника узимајући у обзир околност да корисник може да раскине уговор.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се не прихвата.

Пружалац услуге универзалног сервиса треба да за реализацију конкретног прикључка примени најоптималније техничко решење. Одлуку о томе да ли ће користити технологије којима већ располаже или ће применити нове доноси сам пружалац услуга.

Коришћење стопе задржавања корисника није предвиђено Правилником о надокнади прекомерних трошкова. Раскид уговора је могућ и код услуга које се пружају на комерцијалној основи и код којих свакако нема надокнаде улагања привредном субјекту који их пружа. Уз то, разумно је претпоставити да је код услуга универзалног сервиса задржавање корисника на значајно вишем нивоу него код услуга које се пружају на комерцијалној основи. Уколико ипак постоје околности које пружалац услуга сматра релевантним за утврђивање износа прекомерних нето трошкова који ће бити надокнађени пружаоцу услуга, напомињемо да у складу са чланом 12. став 2. Правилника о надокнади прекомерних трошкова, уз захтев за надокнаду прекомерних трошкова, поред документације прописане Правилником о надокнади прекомерних трошкова, може доставити додатне информације и документацију.

16. „Тачка 8. - Ценовна приступачност за социјално угрожене категорије потрошача

У ставу 3. наведене тачке предвиђено је следећи модалитет утврђивања приступачних претплата: „Под приступачном месечном претплатом за услугу широкопојасног приступа интернету и приступа говорној комуникационој услузи, која укључује ПДВ, сматра се цена која није виша од 2% месечног просека прага ризика од сиромаштва који на годишњем нивоу објављује Републички завод за статистику Републике Србије.

Сходно наведеном, а узимајући у обзир околност да је подносилац понуде у обавези да достави обрачун наведених цена, као и да Регулатор одређује пружаоца услуга универзалног сервиса на период од 5 година, предлагемо да се у Конкурсној документацији предвиди могућност да се наведене цене могу усклађивати на годишњем нивоу на основу напред наведеног извештаја Републичког завода за статистику.

Такође, предлагемо да се и претплата за остале кориснике универзалног сервиса усклађују са износом инфлације на годишњем нивоу, у складу са званичним подацима надлежних институција.

Надаље, у ставу 5. исте тачке Конкурсне документације предвиђен је текст који гласи: *“Увођење првог прикључка за приступ услугама универзалног сервиса за социјално угрожене категорије потрошача је бесплатно.“*

Указујемо да је у члану 7. став 3. Правилника о универзалном сервису у области електронских комуникација прописано је да се „За социјално угрожене потрошаче примењују се посебне мере, и то:

1) одобравање попушта на увођење првог прикључка за приступ услугама

Сходно изнетом, предлажемо да се изврши усклађивање текста Конкурсне документације са напред наведеним подзаконским актом и да се утврди попуст за увођење првог прикључка у одређеном проценту уместо предложеног ослобађања од плаћања накнаде. Ослобађање од обавезе наведеног плаћања треба да буде дискреционо право подносиоца понуде.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се делимично прихвата.

Републички завод за статистику ажурира податке о прагу ризика од сиромаштва на годишњем нивоу, тако да их не треба додатно кориговати за годишњи износ инфлације. Што се тиче износа месечне претплате и једнократне цене прикључка, оне се на годишњем нивоу могу кориговати за износ инфлације, уколико није другачије уређено другим актима Регулатора.

Коментар који се односи на бесплатно увођење првог прикључка за социјално угрожене потрошаче је размотрен и не прихвата се. Напомињемо да су нето трошкови везани за обезбеђивање прикључка део обрачуна нето трошкова универзалног сервиса, тако да пружалац услуга има право да поднесе захтев за надокнаду ових трошкова.

17. „Тачка 9) Утврђивање висине средстава за финансирање прекомерних нето трошкова.

Према Конкурсној документацији као и законским / подзаконским актима средства за надокнаду прекомерних нето трошкова обезбеђују се из средстава која обвезници универзалног сервиса плаћају на име финансирања прекомерних нето трошкова универзалног сервиса и уплаћују на рачун Регулатора. Укупан износ средстава који обвезници универзалног сервиса плаћају на име финансирања универзалног сервиса мора да одговара укупном износу прекомерних нето трошкова утврђених решењем Регулатора.

Предлажемо да се у Конкурсној документацији предвиди и обавеза враћања средстава која се могу евентуално појавити као вишак.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се не прихвата.

Привредни субјекти који су одређени за пружаоце услуга универзалног сервиса дужни су да Регулатору доставе извештај о пружању услуга универзалног сервиса, који може да садржи и захтев за надокнаду прекомерних трошкова пружања услуга универзалног сервиса, најкасније до краја другог тромесечја текуће године за претходну годину. Регулатор врши проверу обрачуна прекомерних трошкова и утврђује износ прекомерних нето трошкова који ће бити надокнађени пружаоцу услуга, те у року од три месеца од дана пријема уредног захтева за надокнаду прекомерних трошкова, доноси решење којим одређује износ прекомерних трошкова који се пружаоцу услуга надокнађују, као и начин њихове надокнаде. Будући да ће решењем бити утврђена висина средстава коју сваки привредни субјект чији

приход од обављања делатности електронских комуникација у претходној календарској години износи више од 1% укупних прихода од обављања делатности електронских комуникација на територији Републике Србије плаћа на име финансирања утврђених прекомерних нето трошкова пружања услуга универзалног сервиса, не постоји могућност појаве вишка средстава.

18. „Прилог 3. Конкурсне документације.

У колони табеле -„Врста мреже која ће се градити“ потребно је прецизирати да ли се мисли и на технологију и да ли је потребно описати све врсте мреже/технологије.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се прихвата.

Извршене су одговарајуће измене у тексту Јавног конкурса.

19. „У колони табеле „Рокови за реализацију услуге универзалног сервиса за округ“ – рокови су различити зависно од тога где је корисник и по којој технологији се реализује. Сходно наведеном, немогуће је одредити једнообразан рок за цео округ. Предлажемо брисање наведене колоне у складу и са претходно изнетим коментарима.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се не прихвата.

У понуди треба да буду објективно постављени рокови за реализацију услуга на нивоу округа, али не дужи од 18 месеци.

2. МИШЉЕЊЕ/ПРЕДЛОГ/ПРИМЕДБА/КОМЕНТАР YETTEL d.o.o.

1. Увод.

„Услуге универзалног сервиса се пружају на технолошки неутралној основи, са одговарајућим протоком и квалитетом, по приступачним ценама и на начин да социјално угрожени потрошачи и особе са инвалидитетом нису спречени да користе те услуге.“

Према нашем разумевању, наведено значи да се услуга универзалног сервиса може пружати и путем фиксне и путем мобилне мреже, па бисмо замолили за потврду оваквог тумачења.

Додатно, разумели смо и да се услуга универзалног сервиса реализује само ако је корисник поднео захтев и ако је тај захтев разуман у складу са важећим правилницима, а да се тај захтев може реализовати било коришћењем постојеће мреже или изградњом нове мреже. Замолили бисмо за потврду наведеног тумачења.“

Одговор Регулатора:

Услуга универзалног сервиса пружа се на технолошки неутралној основи, коришћењем географске нумерације, што подразумева и пружање електронских комуникационих услуга на фиксној локацији коришћењем фиксних и мобилних мрежа. Услуга универзалног сервиса реализује се само ако је корисник поднео захтев који је оцењен као разуман у смислу Правилника о надоканди прекомерних трошкова. Реализација захтева може се извршити

коришћењем постојеће мреже или изградњом нове мреже. Напомињемо да квалитет услуга мора бити у складу са параметрима квалитета прописаним Правилником о параметрима квалитета.

2. Предмет јавног конкурса, географско подручје.

„У поступку јавног конкурса биће одређен један или више пружалаца услуга на подручју једног или више управних округа Републике Србије, односно града Београда (у даљем тексту: округ), за које је јавни конкурс расписан.“

У складу са чланом 61. Закона о електронским комуникацијама, конкурс се расписује када се на основу резултата географског прегледа распрострањености широкопојасних мрежа, уколико су доступни, и других доказа утврди да се доступности услуга универзалног сервиса не може омогућити под уобичајеним комерцијалним околностима или путем других инструмената јавне политике.

Молимо за информацију да ли је географска анализа завршена и да ли ће њени резултати бити доступни операторима, с обзиром на то да без тих података није могуће проценити обим потенцијалних обавеза по географским подручјима. Такође, молимо за појашњење да ли су у анализи узета у обзир подручја обухваћена пројектима руралног бродбанда.

Други услов за пружање услуге је да се доступност универзалног сервиса не може омогућити под уобичајеним комерцијалним околностима или путем других инструмената јавне политике. Имајући у виду да у оквиру сваког округа постоје подручја на којима је услуга већ комерцијално доступна, слажемо се са приступом да се оператори путем конкурса пријављују за округ, али смо мишљења да је неопходно да Регулатор унутар сваког округа јасно утврди уже географске јединице на које се обавеза односи како се корисници не би довели у заблуду да имају право на универзални сервис тамо где им је ова услуга већ доступна на комерцијалној основи.

Узимајући у обзир да разуман захтев подразумева и да кориснику на том подручју нису доступне комерцијалне услуге истих карактеристика као што је универзални сервис односно да их не пружа ниједан оператор, поставља се питање како да пружаоци услуга универзалног сервиса, који не располажу информацијама о понудама других оператора на посматраном подручју нити могу да дођу до таквих информација, процене да ли је захтев разуман по овом критеријуму. Наведено додатно говори у прилог неопходности да се од стране Регулатора унапред утврде подручја на којима је овај критеријум испуњен односно подручја у којима корисници имају право да захтевају услугу универзалног сервиса, будући да Регулатор располаже подацима о доступности предметних услуга по насељеним местима за читаво тржиште. Алтернативно, предлагемо да се Регулатор укључи у процес тако што ће, на упит оператора, извршити анализу доступности услуга на захтеваној адреси и доставити пружаоцу услуге универзалног сервиса информацију о томе да ли корисник може захтевати предметну услугу на тачно одређеној адреси.

У том смислу, предлагемо прецизирање текста како следи:

У поступку јавног конкурса биће одређен један или више пружалаца услуга за јасно дефинисане уже географске јединице унутар на подручју једног или више управних округа Републике Србије, односно града Београда (у даљем тексту: округ), за које је јавни конкурс расписан.“

Одговор Регулатора:

У вези са питањем које се односи на географски преглед распрострањености широкопојасних мрежа, Регулатор је на основу података којима располаже (подаци прикупљени преко Портала о заступљености услуга приступа интернету и услуга дистрибуције медијског садржаја, као и података које је доставило надлежно министарство у вези са Пројектом заједничке изградње широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним пределима РС фаза 1 и 2), закључио да у сваком округу постоје корисници којима услуге обухваћене универзалним сервисом нису доступне, односно којима се те услуге не могу обезбедити под уобичајеним комерцијалним околностима или у оквиру пројекта који се реализују путем средстава јавне политике.

Предлог који се односи на одређивање ужих географских јединица је размотрен и не прихвата се јер је у супротности са Правилником о начину одређивања обавезе пружања услуга универзалног сервиса.

У вези са анализом доступности услуга на захтеваној адреси, Регулатор тренутно није у могућности да изврши детаљну анализу, с обзиром на то да пружаоци услуга Регулатору, у овом тренутку, не достављају податке о пружању одговарајућих услуга на том нивоу гранулације. Информацију о томе који оператори пружају јавну говорну услугу на фиксној локацији на одређеном подручју можете добити увидом у јавни Регистар података о коришћењу нумерације који води Регулатор, на основу података о додељеној географској нумерацији.

У поступку јавног конкурса биће одређен по један пружалац услуга универзалног сервиса за сваки округ.

3. „Услови које учесник на јавном конкурсџ мора да испуни

Узимајући у обзир бизнис моделе оператора, предлажемо да се услов који се односи на пружање услуге преко сопствене мреже преформулише тако да оператори који су повезана правна лица или партнери могу заједнички учествовати на конкурсџ, односно да се текст измени како следи:

„1) су у Републици Србији регистровани у евиденцији привредних субјеката јавних комуникационих мрежа и услуга коју води Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Регулатор), за пружање електронских комуникационих услуга које су обухваћене универзалним сервисом, преко сопствене мреже или мреже партнера са којим би био склопљен одговарајући комерцијални уговор, при чему би одговорност за пружање услуге била на именованом Пружаоцу услуге, за приступ на подручју за које се пријављују;

2) на фиксној локацији путем сопствене електронске комуникационе мреже или мреже партнера са којим би био склопљен одговарајући комерцијални уговор, при чему би одговорност за пружање услуге била на именованом Пружаоцу услуге, пружају електронске комуникационе услуге обухваћене универзалним сервисом, на подручју округа за које се пријављују;“

Алтернативно, предлажемо да се из наведеног става изостави формулација „преко сопствене мреже“.

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се делимично прихвата.

Извршене су одговарајуће измене у тексту Јавног конкурса.

4. „Начин и место подношења пријаве и потребне документације.

„Пријава и потребна документација (у даљем тексту: понуда) се доставља у року од 60 дана од дана расписивања јавног конкурса (или закључно са даном ***** до 12 сати).....“

Будући да се за пријаву на конкурс захтева обимна и комплексна документација за доказивање квалификационих услова, нарочито у узимајући у обзир чињеницу да оператори треба унапред да припреме тарифне планове и планове технолошког развоја мреже за округ/подручје за који се пријављују, предлагемо да се трајање јавног конкурса продужи на најмање 90 дана.

Додатно, предлагемо и да се отварање јавног конкурса помери на крај Q3 2026 године, како би оператори, након добијања одговора на коментаре које су послали на јавне консултације, имали довољно времена да изврше анализу исплативости пријаве за пружање предметне услуге.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се делимично прихвата.

Извршене су одговарајуће измене у тексту Јавног конкурса.

5. „Садржај понуде, тачка 4) подтачка (2): Врста мреже која ће се градити

Чланом 3, став 4 Правилника о начину документовања прекомерних трошкова и мерилима за остваривање права на надокнаду прекомерних трошкова за пружање услуга универзалног сервиса, дефинисано да је пружалац услуга дужан да реализује сваки разуман захтев под условима прописаним овим Правилником, применом најјефкаснијих и најекономичнијих техничких решења.

У том контексту, узимајући у обзир рок од највише 18 месеци за реализацију корисничког захтева, не видимо сврху да се оператор унапред обавезује да ће изградити одређену врсту мреже, већ избор техничког решења треба да се процењује од случаја до случаја, како би се пронашло најоптималније решење за конкретан захтев. Зато предлагемо да се ова подтачка (2) брише, односно да се из садржаја понуде искључи врста мреже која ће се градити.

Додатно, замолили бисмо за појашњење да ли други привредни субјекти могу захтевати приступ мрежи пружаоца универзалног сервиса која је изграђена за те сврхе током трајања обавезе, као и након њеног истека?

Подтачке (5),(6) и (7): Цене месечне претплате услуге универзалног сервиса и једнократна цена прикључка на мрежу.

Будући да је прописано да цена буде проверљива и трошковно заснована, она би требало да се формира у зависности од техничког решења које ће се применити на конкретан кориснички захтев, које оператори не знају унапред већ врше процену од случаја до случаја

за одређено подручје пружања услуге. Из наведеног разлога, мишљења смо да подтачке (5),(6) и (7), односно цену месечне претплате услуге за широкопојасни приступ интернету брзине 10/1 Мбпс и приступ говорној комуникационој услузи, укључујући бесплатно упућивање позива службама за хитне интервенције, цену месечне претплате за приступ говорној комуникационој услузи уколико крајњи корисник захтева приступ само овој услузи и једнократну цену прикључка на мрежу треба искључити из садржаја понуде.

Додатно, мишљења смо да било које цене, на које би се оператор евентуално обавезао приликом пријаве на конкурс, треба да буду подложне усклађивању индексом потрошачких цена једном годишње, будући да се пружалац услуге универзалног сервиса одређује на период од 5 година.“

Одговор Регулатора:

Предлог који се односи на “Врсту мреже која ће се градити” је размотрен и прихвата се. Текст Јавног конкурса је измењен на одговарајући начин.

У вези са питањем да ли други привредни субјекти могу захтевати приступ мрежи пружаоца универзалног сервиса, скрећемо пажњу да у складу са одредбама чл. 55. и 58. Закона, сваки оператор има право да захтева заједничко коришћење и приступ елементима мреже и припадајућим средствима другог оператора.

Што се тиче питања о ценама, Регулатор истиче да су сходно члану 9. Правилника о начину одређивања обавезе пружања услуга универзалног сервиса, пружаоци услуга у обавези да услуге универзалног сервиса пружају по истој цени свим корисницима универзалног сервиса који користе исте јавне електронске комуникационе мреже, осим категоријама корисника за које се примењују посебни тарифни пакети. Предлог да се цене искључе из садржаја понуде се не прихвата, али је текст Јавног конкурса измењен у овом делу, како би се отклониле недоумице у погледу цена.

Додатно, цене наведене у понуди су подложне корекцији за износ инфлације годишњем нивоу, уколико није другачије уређено другим актима Регулатора. Наведено се не односи на формирање ценовно приступачних цена за социјално угроженим категоријама потрошача, будући да су оне везане за утврђени праг ризика од сиромаштва које Републички завод за статистику ажурира на годишњем нивоу, тако да их не треба додатно кориговати за годишњи износ инфлације.

6. „Вредновање понуде, критеријуми.

Као што је наведено у Коментару 5, цене месечне претплате и прикључка на мрежу треба да буду проверљиве и трошковно засноване, што значи да би требало да се формира од случаја до случаја, у зависности од техничког решења које се примењује на одређено подручје пружања услуге. Из наведеног разлога, предлагемо да се месечна претплата и једнократна цена прикључка на мрежу искључи из критеријума за вредновање понуде.

Европска пракса показује да је као критеријум за одређивање оператора универзалног сервиса коришћена најнижа компензација за пружање услуге у земљама у којима је расписан јавни конкурс, односно у конкретном случају, попуст који подносилац понуде даје на признати трошак универзалног сервиса. Ову праксу спровеле су Грчка, Холандија,

Швајцарска и Пољска, док су Аустрија и Немачка предвиделе овај критеријум предвиделе својим регулаторним оквиром.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се не прихвата.

Сходно члану 9. Правилника о начину одређивања обавезе пружања услуга универзалног сервиса, пружаоци услуга су у обавези да услуге универзалног сервиса пружају по истој цени свим корисницима универзалног сервиса који користе исте јавне електронске комуникационе мреже, осим категоријама корисника за које се примењују посебни тарифни пакети. Текст Јавног конкурса је измењен у овом делу, како би се отклониле недоумице у погледу цена.

7. „Вредновање понуде, додатни критеријуми

Разумели смо и да се повлашћене тарифе за социјално угрожене категорије примењују само на оним подручјима на којима оператор пружа услугу универзалног сервиса, а не и на подручјима где се услуга универзалног сервиса не пружа јер је комерцијално доступна, односно на ужим географским јединицама од управног округа за који се оператор пријављује на конкурс. Замолили бисмо за потврду.

Додатно, замолили бисмо за појашњење да ли оператор може да одбије захтев који није разуман у смислу Правилника о начину документовања прекомерних трошкова и мерилима за остваривање права на надокнаду прекомерних трошкова за пружање услуга универзалног сервиса чак и уколико га упути корисник који спада у социјално угрожену категорију.“

Одговор Регулатора:

Обавезе пружаоца услуга универзалног сервиса односе се на подручја на које је одређен овим јавним конкурсом у складу са актима Регулатора.

Пружалац услуге има право да одбије сваки захтев који није разуман без обзира на категорију корисника који га подноси.

8. „Начин надокнаде прекомерних нето трошкова за пружање услуга универзалног сервиса

У наставку се налазе питања у вези са одређивањем граничне вредности и обрачуном нето трошка.

Да ли ће Регулатор одредити граничне вредности пружаоцима услуге универзалног сервиса по методологији која је прописана правилником или ће је пружаоци услуге универзалног сервиса одређивати самостално?“

Одговор Регулатора:

Граничне вредности одређују пружаоци услуге и они су предмет провере од стране Регулатора, односно ангажованог консултанта сходно члану 9. Правилника о надокнади прекомерних трошкова.

„Да ли се гранична вредност одређује појединачно за сваки захтев или се примењује за целокупно географско подручје за свих 5 година колико је оператор одређен за пружаоца услуге универзалног сервиса.“

Одговор Регулатора:

Гранична вредност се одређује за сваки захтев појединачно.

„Имајући у виду да се пружалац услуга универзалног сервиса одређује на период од 5 година, остаје нејасно на који начин се у пракси примењује 20-годишњи период дисконтованих прихода за утврђивање граничне вредности, као и како се у обрачуну узима у обзир ризик прекида коришћења услуге од стране крајњег корисника током тог периода. Замолили бисмо за појашњење.“

Одговор Регулатора:

Одређивање пружаоца универзалног сервиса на период од пет година не подразумева аутоматски прекид услуге крајњем кориснику по истеку овог рока. Очекивано је да у пракси пружаоци услуга универзалног сервиса задрже крајње кориснике и након овог периода.

Напомињемо да су граничне вредности прописане Правилником о надокнади прекомерних трошкова и нису предмет текста Јавног конкурса. У складу са чл. 36. и 37. Закона, Регулатор је спровео јавне консултације о нацрту предметног правилника у периоду од 2. септембра до 2. октобра 2024. године, како би све заинтересоване стране биле благовремено и правилно информисане о предложеним решењима, чиме би се омогућило да дају свој допринос даљем унапређењу предложених решења. У том тренутку је било познато да се пружаоци услуга одређују на период од пет година, што је прописано раније усвојеним Правилником о начину одређивања обавезе пружања услуга универзалног сервиса. Ипак, Регулатор је током јавних консултација примио коментаре само једног привредног субјекта, од којих се ниједан није односио на граничне вредности, те је закључио да у овом делу нема примедби на предложена решења.

„Замолили бисмо за појашњење о томе на који начин ће се постићи регулаторна предвидивост за накнадне које на име финансирања универзалног сервиса плаћају обвезници универзалног сервиса, узимајући у обзир да се износ ове накнаде неће бити одређен пре него што се заврши цео процес евалуације захтева за надокнаду трошкова који је поднео пружалац универзалног сервиса? Оператори су, према својим интерним компанијским процедурама у обавези да планирају своје регулаторне трошкове, па бисмо замолили за појашњење на који начин можемо да предвидимо ову регулаторну накнаду?“

Одговор Регулатора:

Појединачно учешће привредних субјеката у надокнади прекомерних нето трошкова универзалног сервиса није могуће са прецизношћу предвидети, будући да зависи од више фактора (нпр. будућа тражња за услугама универзалног сервиса, коришћене технологије за обезбеђивање услуга универзалног сервиса, остварени приходи од пружања услуга универзалног сервиса, остварени приходи од обављања делатности електронских комуникација привредних субјеката који финансирају универзални сервис, итд.). Правна сигурност и транспарентност поступка надонаде прекомерних нето трошкова обезбеђена је

доношењем Правилника о надокнади прекомерних трошкова, који укључује детаљну методологију за обрачун нето трошкова за пружање услуга универзалног сервиса, начин документовања трошкова који представљају прекомерно оптерећење, као и мерила за остваривање права на надокнаду прекомерних трошкова.

„Имајући у виду да се пружалац услуга универзалног сервиса одређује на период од 5 година, на који начин се регулишу права и обавезе реализованих прикључака и склопљених уговора са крајњим корисницима уколико након истека периода од 5 година иницијални пружалац услуге престане са пружањем услуга Универзалног сервиса, било из разлога да не буде одређен за наставак пружања услуга, било из разлога спречености за наставак пружања услуга, потенцијалне финансијске неликвидности, или из неког другог разлога. Да ли је предвиђен "нумбер портабилиту", тј. обавезујући пренос уговора на другог пружаоца услуга.“

Одговор Регулатора:

Није предвиђена обавеза преноса уговора. Предмет је договора између пружаоца услуга.

„Уколико би пружалац услуга изградио нову мрежу за потребе реализације оправданог захтева корисника, квалификовао се за компензацију трошкова изградње и остварио компензацију, постоји ли икаква препрека да се изграђена мрежа користи за пружање комерцијалних услуга другим корисницима?“

Одговор Регулатора:

Регулатор сматра да под наведеним околностима нема препрека за пружање комерцијалних услуга.

9. „Ценовна приступачност за социјално угрожене категорије потрошача

У Поглављу 8. Нацрта конкурса предвиђено је да увођење првог прикључка за социјално угрожене категорије потрошача буде бесплатно. У члану 7. Правилника о универзалном сервису дефинисано је да се за увођење првог прикључка социјално угроженим категоријама потрошача одобрава попуст.

Зато предлажемо да се Поглавље 8. Нацрта конкурса усклади са чланом 7. Правилника о универзалном сервису.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се не прихвата.

Напомињемо да су нето трошкови везани за обезбеђивање прикључка део обрачуна нето трошкова универзалног сервиса, тако да пружалац услуга има право на надокнаду ових трошкова.

10. „Образац 2. Елементи понуде.

Предлажемо да се Образац 2 усклади са предлозима из нашег Коментара 5, односно да се из Обрасца 2 уклоне врста мреже која ће се градити и цене месечне претплате.“

Одговор Регулатора:

Примедба је размотрена и предлог се делимично прихвата.

Извршене су одговарајуће измене текста Јавног конкурса.

11. „Остало – одустајање од уговора од стране корисника.

Замолили бисмо за појашњење ситуације у којој корисник у року од 18 месеци одустане од пружања услуге из било ког разлога (нпр. појави се други оператор који може брже да пружи ту услугу на комерцијалној основи) а оператор је изградио или је у процесу изградње мреже. Да ли ће, у тој ситуацији, оператор моћи да поврати своју инвестицију и на који начин, или ће постојати могућност обавезивања корисника да не одустане од коришћења услуге коју је захтевао?“

Одговор Регулатора:

Трошкови за реализацију сваког разумног захтева, укључујући и наведени случај, могу бити предмет надокнаде у складу са Правилником о надокнади прекомерних трошкова.